

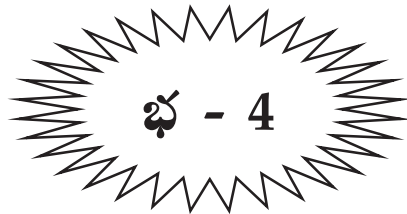
హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గత యుద్ధకొండస్య త్రింశద్దిన పాఠయణచీక్ష
పదహారప రోజు పాఠయణ - 26.06.2021

స	కృ	దే	వ	ప్ర	ప	న్నా	య	త	వా	స్మీ	తి	చ	యా	చ	తే
7	1	8	4	2	1	0	1	6	4	5	6	6	1	6	6

అ	భ	యం	స	ర్వ	భూ	తే	భ్యో	ద	దా	మ్యే	త	ద్వ	తం	మ	మ
0	4	1	7	4	4	6	1	8	8	1	6	2	6	5	5

పాఠయణం చేయవలసిన సర్గలు : 04

సర్గల ఏడుస సంఖ్య
65 - 68 సర్గలు

పాఠయణ శ్లోకాల సంఖ్య
58 + 34 + 167 + 24 = 283 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, పద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అపి చ, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, కరోనా వ్యాధి జనితానాం, నానావిధానాం, సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయాది, సర్వోపద్రవాణాం, నివారణాయ, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానేన, నిరుహ్యమాణానాం, జపహెలామపారాయణ, ప్రవచనాదిరూపాణాం, నానావిధానాం, వేదోక్తకార్యక్రమాణామ్, అపి చ, సామాజిక, వైద్యకీయ, ఆర్థికసహాయాది రూపాణాం, బహుప్రకారాణాం, సేవా కార్యక్రమాణాం చ, ఇతోధిక, వీర్యవత్తాసిద్ధ్యర్థం, పూర్వోక్త, తత్తత్సేవారూపకర్తృణాం, తన్నిర్వాహకాణాం, తత్పురిపోషకాణాం చ, సర్వేషాం, శ్రీవేంకటేశ్వరానుగ్రహేణ, ఇతోధిక, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థమ్, అపి చ, తత్తత్సేవాకార్యక్రమ ద్వారా, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, భారతదేశస్య, శత్రుదురాక్రమణ, ఆర్థికమాంద్య, ప్రజాకల్లోలాది, సర్వపీడానివృత్త్యర్థం, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, ఇతోధిక, సర్వతోముఖాభివృద్ధి సిద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హెలామపూర్వకం

సకృదేవ ప్రపన్నాయ, తవాస్మీతి చ యాచతే ।

అభయం సర్వభూతేభ్యః, దదామ్యేతద్వ్రతం మమ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, యుద్ధకాండపారాయణం, తథా, శ్రీయోగవాశిష్ఠే, ఉత్పత్తిప్రకరణే, ఏకోనసప్తతితమసర్గ-పారాయణం చ, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ రెఘుప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।
రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరెఘుచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పంచషష్ఠితమస్సర్గః

రామభద్ర మహేస్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

స తథోక్తస్తు నిర్భర్ష్య కుంభకర్ణో మహోదరమ్ ।

అబ్రవీద్రాక్షసశ్రేష్ఠం భ్రాతరం రావణం తతః ॥ 65.1 ॥ (2 సార్లు)

సోఽహం తవ భయం ఘోరం వధాత్తస్య దురాత్మనః ।

రామస్యాద్య ప్రమార్జామి నిర్వైరో హి సుఖీ భవ ॥ 65.2 ॥

గర్జంతి న వృథా శూరాః నిర్జలా ఇవ తోయదాః ।

పశ్య సంపాద్యమానం తు గర్జితం యుధి కర్మణా ॥ 65.3 ॥

న మర్షయతి చాత్మానం సంభావయతి నాత్మనా ।

అదర్శయిత్వా శూరాస్తు కర్మ కుర్వంతి దుష్కరమ్ ॥ 65.4 ॥

విక్లవానామబుద్ధీనాం రాజ్ఞా పండితమానినామ్ ।

శృణ్వతా సాదితమిదం త్వద్విధానాం మహోదర ॥ 65.5 ॥

యుద్ధే కాపురుషైర్నిత్యం భవద్భిః ప్రియవాదిభిః ।

రాజానమనుగచ్ఛద్భిః కృత్యమేతద్ధి సాదితమ్ ॥ 65.6 ॥

రాజశేషా కృతా లంకా క్షీణః కోశో బలం హతమ్ ।

రాజానమిమమాసాద్య సుహృచ్చిహ్నామమిత్రకమ్ ॥ 65.7 ॥

ఏష నిర్యామ్యహం యుద్ధమ్ ఉద్యతశ్శత్రునిర్ణయే ।

దుర్షయం భవతామద్య సమీకర్తుమిహోహవే ॥ 65.8 ॥

ఏవముక్తవతో వాక్యం కుంభకర్ణస్య ధీమతః ।

ప్రత్యువాచ తతో వాక్యం ప్రహసన్ రాక్షసాధిపః ॥ 65.9 ॥

మహోదరోఽయం రామాత్తు పరిత్రస్తో న సంశయః ।

న హి రోచయతే తాత యుద్ధం యుద్ధవిశారద ॥ 65.10 ॥

కశ్చిన్నే త్వత్సమో నాస్తి సాహృదేన బలేన చ ।

గచ్ఛ శత్రువధాయ త్వం కుంభకర్ణ జయాయ చ ॥ 65.11 ॥

తస్మాత్తు భయనాశార్థం భవాన్ సంబోధితో మయా ।

అయం హి కాలస్సుహృదాం రాక్షసానామరిందమ ॥ 65.12 ॥

తద్గచ్ఛ శూలమాదాయ పాశహస్త ఇవాంతకః ।

వానరాన్ రాజపుత్రౌ చ భక్షయాదిత్యతేజసౌ ॥ 65.13 ॥

సమాలోక్య తు తే రూపం విద్రావిష్యంతి వానరాః ।

రామలక్ష్మణయోశ్చాపి హృదయే ప్రస్ఫుటిష్యతః ॥ 65.14 ॥

ఏవముక్త్యా మహారాజః కుంభకర్ణం మహాబలమ్ ।
 పునర్జాతమివాత్మానం మేనే రాక్షసపుంగవః ॥ 65.15 ॥
 కుంభకర్ణబలాభిజ్ఞః జానంస్తస్య పరాక్రమమ్ ।
 బభూవ ముదితో రాజా శశాంక ఇవ నిర్మలః ॥ 65.16 ॥
 ఇత్యేవముక్తస్సంహృష్టః నిర్జగామ మహాబలః ॥ 65.17 ॥
 రాజ్ఞస్తు వచనం శ్రుత్వా కుంభకర్ణస్సముద్యతః ।
 ఆదదే నిశితం శూలం వేగాచ్ఛత్రునిబర్హణమ్ ॥ 65.18 ॥
 సర్వకాలాయసం దీప్తం తప్తకాంచనభూషణమ్ ।
 ఇంద్రాశనిసమం భీమం వజ్రప్రతిమగౌరవమ్ ॥ 65.19 ॥
 దేవదానవగంధర్వయక్షకిన్నరసూదనమ్ ।
 రక్తమాల్యం మహాధామ స్వతశ్చోద్గతపావకమ్ ॥ 65.20 ॥
 ఆదాయ నిశితం శూలం శత్రుశోణితరంజితమ్ ।
 కుంభకర్ణో మహాతేజాః రావణం వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 65.21 ॥
 గమిష్యామ్యహమేకాకీ తిష్ఠత్విహ బలం మమ ।
 అద్య తాన్ క్షుభితాన్ క్రుద్ధః భక్షయిష్యామి వానరాన్ ।
 కుంభకర్ణవచశ్రుత్వా రావణో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 65.22 ॥
 పైన్వైః పరివృతో గచ్ఛ శూలముద్గరపాణిభిః ।
 వానరా హి మహాత్మానః శీఘ్రాస్సవ్యవసాయినః ॥ 65.23 ॥
 ఏకాకినం ప్రమత్తం వా నయేయుర్దశనైః క్షయమ్ ।
 తస్మాత్పరమదుర్ధర్మైః పైన్వైః పరివృతో వ్రజ ।
 రక్షసామహితం సర్వం శత్రుపక్షం నిషూదయ ॥ 65.24 ॥
 అథాసనాత్సముత్పత్య స్రజం మణికృతాంతరామ్ ।
 ఆబబంధ మహాతేజాః కుంభకర్ణస్య రావణః ॥ 65.25 ॥
 అంగదాన్యంగుళీవేష్టాన్ వరాణ్యాభరణాని చ ।
 హారం చ శశిసంకాశమ్ ఆబబంధ మహాత్మానః ॥ 65.26 ॥
 దివ్యాని చ సుగంధీని మాల్యదామాని రావణః ।
 శ్రోత్రే చాసంజయామాస శ్రీమతీ చాస్య కుండలే ॥ 65.27 ॥
 కాంచనాంగద కేయూర నిష్కాభరణభూషితః ।
 కుంభకర్ణో బృహత్కర్ణః సుహుతోఽగ్నిరివాబభౌ ॥ 65.28 ॥
 శ్రోణీసూత్రేణ మహతా మేచకేన వ్యరాజత ।
 అమృతోత్పాదనే నద్ధః భుజంగేనేవ మందరః ॥ 65.29 ॥

స కాంచనం భారసహం నివాతం, విద్యుత్ప్రభం దీప్తమివాత్మభాసా ।
ఆబధ్యమానః కవచం రరాజ, సంధ్యాభ్రసంవీత ఇవాద్రిరాజః ॥ 65.30 ॥

సర్వాభరణసర్వాంగః శూలపాణిస్స రాక్షసః ।
త్రివిక్రమకృతోత్సాహః నారాయణ ఇవాబభౌ ॥ 65.31 ॥

భ్రాతరం సంపరిష్వజ్య కృత్వా చాభిప్రదక్షిణమ్ ।
ప్రణమ్య శిరసా తస్మై సంప్రతస్థే మహాబలః ॥ 65.32 ॥

నిష్పతంతం మహాకాయం మహానాదం మహాబలమ్ ।
తమాశీర్భిః ప్రశస్తాభిః ప్రేషయామాస రావణః ॥ 65.33 ॥

శంఖదుందుభినిర్హృష్టైః పైన్యైశ్చాపి వరాయుధైః ॥
తం గజైశ్చ తురంగైశ్చ స్యందనైశ్చాంబుదస్వనైః ॥ 65.34 ॥

అనుజగ్ముర్మహాత్మానం రథినో రథినాం వరమ్ ॥ 65.35 ॥

సర్పైరుష్ట్రైః ఖరైరశ్వైః సింహద్విపమృగద్విజైః ।
అనుజగ్ముశ్చ తం ఘోరం కుంభకర్ణం మహాబలమ్ ॥ 65.36 ॥

స పుష్పవర్షైరవకీర్యమాణః, ధృతాతపత్రశ్శితశూలపాణిః ।
మదోత్కటశోణితగంధమత్తః, వినిర్యయౌ దానవదేవశత్రుః ॥ 65.37 ॥

పదాతయశ్చ బహవః మహానాదా మహాబలాః ।
అన్వయూ రాక్షసా భీమాః భీమాక్షాశ్చస్త్రపాణయః ॥ 65.38 ॥

రక్షాక్షాస్సుమహాకాయాః నీలాంజనచయోపమాః ।
శూలానుద్యమ్య ఖడ్గాంశ్చ నిశితాంశ్చ పరశ్వధాన్ ॥ 65.39 ॥

బహువ్యామాంశ్చ పరిఘాన్ గదాశ్చ ముసలాని చ ।
తాలస్కంధాంశ్చ విపులాన్ క్షేపణీయాన్ దురాసదాన్ ॥ 65.40 ॥

అథాన్యద్వపురాదాయ దారుణం రోమహర్షణమ్ ।
నిష్పపాత మహాతేజాః కుంభకర్ణో మహాబలః ॥ 65.41 ॥

ధనుశ్చతపరీణాహః సషట్చతసముచ్చితః ।
రౌద్రశ్చకటచక్రాక్షః మహాపర్వతసన్నిభః ॥ 65.42 ॥

సన్నిపత్య చ రక్షాంసి దగ్ధశైలోపమో మహాన్ ।
కుంభకర్ణో మహావక్త్రః ప్రహసన్నిదమబ్రవీత్ ॥ 65.43 ॥

అద్య వానరముఖ్యానాం తాని యూథాని భాగశః ।
నిర్దహిష్యామి సంక్రుద్ధః శలభానివ పావకః ॥ 65.44 ॥

నాపరాధ్యంతి మే కామం వానరా వనచారిణః ।
జాతిరస్మద్విధానాం సా పురోద్యానవిభూషణమ్ ॥ 65.45 ॥

పురరోధస్య మూలం తు రాఘవస్సహలక్షణః ।

హతే తస్మిన్ హతం సర్వం తం వధిష్యామి సంయుగే ॥ 65.46 ॥

ఏవం తస్య బ్రువాణస్య కుంభకర్ణస్య రాక్షసాః ।

నాదం చక్రుర్మహాఘోరం కంపయంత ఇవార్ణవమ్ ॥ 65.47 ॥

తస్య నిష్పతతస్తార్ణం కుంభకర్ణస్య ధీమతః ।

బభూవుర్ఘోరరూపాణి నిమిత్తాని సమంతతః ॥ 65.48 ॥

ఉల్కాశనియుతా మేఘాః బభూవుర్గర్దభారుణాః ।

ససాగరవనా చైవ వసుధా సమకంపత ॥ 65.49 ॥

ఘోరరూపాశ్శివా నేదుః సజ్వాలకవలైర్ముఖైః ।

మండలాన్యపసవ్యాని బబంధుశ్చ విహంగమాః ॥ 65.50 ॥

నిష్పపాత చ మాలేవ గృధ్రోఽస్య పథి గచ్ఛతః ।

ప్రాస్ఫురన్నయనం చాస్య సవ్యో బాహుశ్చ కంపతే ॥ 65.51 ॥

నిపపాత తదా చోల్కా జ్వలంతీ భీమనిస్వనా ।

ఆదిత్యో నిష్ప్రభశ్చాసీత్ న ప్రవతి సుఖోఽనిలః ॥ 65.52 ॥

అచింతయన్మహోత్పాతాన్ ఉత్థితాన్ రోమహర్షణాన్ ।

నిర్యయౌ కుంభకర్ణస్తు కృతాంతబలచోదితః ॥ 65.53 ॥

స లంఘయిత్వా ప్రాకారం పద్భ్యాం పర్వతసన్నిభః ।

దదర్శాభ్రఘనప్రఖ్యం వానరానీకమద్భుతమ్ ॥ 65.54 ॥

తే దృష్ట్వా రాక్షసశ్రేష్ఠం వానరాః పర్వతోపమమ్ ।

వాయునున్నా ఇవ ఘనాః యయుస్సర్వా దిశస్తదా ॥ 65.55 ॥

తద్వానరానీకమతిప్రచండం, దిశో ద్రవద్భిన్నమివాభ్రజాలమ్ ।

స కుంభకర్ణస్సమవేక్ష్య హర్షాన్, ననాద భూయో ఘనవద్ధనాభః ॥ 65.56 ॥

తే తస్య ఘోరం నినదం నిశమ్య, యథా నినాదం దివి వారిదస్య ।

పేతుర్దరణ్యాం బహవః ప్లవంగాః, నికృత్తమూలా ఇవ సాలవృక్షాః ॥ 65.57 ॥

విపులపరిఘవాన్ స కుంభకర్ణః, రిపునిధనాయ వినిస్సృతో మహాత్మా ।

కపిగణభయమాదదత్సుభీమం, ప్రభురివ కింకరదండవాన్ యుగాంతే ॥ 65.58 ॥

(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే పంచషష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే షట్షష్ఠితమస్కర్ణః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

స లంఘయిత్వా ప్రాకారం గిరికూటోపమో మహాన్ ।

నిర్యయౌ నగరాత్పూర్ణం కుంభకర్ణో మహాబలః ॥ 66.1 ॥ (2 సార్లు)

స ననాద మహానాదం సముద్రమభినాదయన్ ।

జనయన్నివ నిర్ఘాతాన్ విధమన్నివ పర్వతాన్ ॥ 66.2 ॥

తమవధ్యం మఘవతా యమేన వరుణేన వా ।

ప్రేక్ష్య భీమాక్షమాయాంతం వానరా విప్రదుద్రువుః ॥ 66.3 ॥

తాంస్తు విప్రద్రుతాన్ దృష్ట్వా వాలిపుత్రోఽంగదోఽబ్రవీత్ ।

నలం నీలం గవాక్షం చ కుముదం చ మహాబలమ్ ॥ 66.4 ॥

ఆత్మానమత్ర విస్మృత్య వీర్యాణ్యభిజనాని చ ।

క్వ గచ్ఛత భయత్రస్తాః ప్రాకృతా హరయో యథా ॥ 66.5 ॥

సాధు సౌమ్యా నివర్తధ్వం కిం ప్రాణాన్ పరిరక్షథ ।

నాలం యుద్ధాయ వై రక్షః మహతీయం బిభీషికా ॥ 66.6 ॥

మహతీముత్థితామేనాం రాక్షసానాం బిభీషికామ్ ।

విక్రమాద్విధమిష్యామః నివర్తధ్వం ప్లవంగమాః ॥ 66.7 ॥

కృచ్రేణ తు సమాశ్వస్వ సంగమ్య చ తతస్తతః ।

వృక్షాద్రిహస్తా హరయః సంప్రతస్థా రణాజిరమ్ ॥ 66.8 ॥

తే నివృత్య తు సంక్రుద్ధాః కుంభకర్ణం వనౌకసః ।

నిజఘ్నుః పరమక్రుద్ధాః సమదా ఇవ కుంజరాః ॥ 66.9 ॥

ప్రాంశుభిర్గిరిశృంగైశ్చ శిలాభిశ్చ మహాబలః ।

పాదపైః పుష్పితాగ్రైశ్చ హన్యమానో న కంపతే ॥ 66.10 ॥

తస్య గాత్రేషు పతితా భిద్యంతే శతశశ్శిలాః ।

పాదపాః పుష్పితాగ్రాశ్చ భగ్నాః పేతుర్మహీతలే ॥ 66.11 ॥

సోఽపి సైన్యాని సంక్రుద్ధః వానరాణాం మహాజసామ్ ।

మమంథ పరమాయత్తః వనాన్యగ్నిరివోత్థితః ॥ 66.12 ॥

లోహితార్ద్రాస్తు బహవః శేరతే వానరర్షభాః ।

నిరస్తాః పతితా భూమౌ తామ్రపుష్పా ఇవ ద్రుమాః ॥ 66.13 ॥

లంఘయంతః ప్రధావంతః వానరానావలోకయన్ ॥ 66.14 ॥

కేచిత్సముద్రే పతితాః కేచిద్గగనమాశ్రితాః ।

వధ్యమానాస్తు తే వీరాః రాక్షసేన బలీయసా ॥ 66.15 ॥

సాగరం యేన తే తీర్ణాః పథా తేన ప్రదుద్రువుః ॥ 66.16 ॥

తే స్థలాని తథా నిమ్నం విషణ్ణవదనా భయాత్ ।

ఋక్షా వృక్షాన్ సమారూఢాః కేచిత్పర్వతమాశ్రితాః ॥ 66.17 ॥

మమజ్జురర్ణవే కేచిత్ గుహాః కేచిత్సమాశ్రితాః ।

నిషేదుః ప్లవగాః కేచిత్ కేచిన్నైవావతస్థిరే ॥

కేచిద్భూమౌ నిపతితాః కేచిత్ సుప్తా మృతా ఇవ ।

తాన్ సమీక్ష్యాంగదో భగ్నాన్ వానరానిదమబ్రవీత్ ॥ 66.18 ॥

అవతిష్ఠత యుధ్యామః నివర్తధ్వం ప్లవంగమాః ।

భగ్నానాం వో న పశ్యామి పరిగమ్య మహీమిమామ్ ।

స్థానం సర్వే నివర్తధ్వం కిం ప్రాణాన్ పరిరక్షథ ॥ 66.19 ॥

నిరాయుధానాం ద్రవతామ్ అసంగగతిపౌరుషాః ।

దారా హ్యపహసిష్యంతి స వై ఘాతస్తు జీవినామ్ ॥ 66.20 ॥

కులేషు జాతాస్సర్వే స్మ విస్తీర్ణేషు మహత్సు చ ।

క్వ గచ్ఛథ భయత్రస్తాః హరయః ప్రాకృతా యథా ॥ 66.21 ॥

అనార్యాః ఖలు యద్భీతాః త్యక్త్వా వీర్యం ప్రధావత ॥ 66.22 ॥

వికత్థనాని వో యాని తదా వై జనసంసది ।

తాని వః క్వను యాతాని సోదగ్రాణి మహాంతి చ ॥ 66.23 ॥

భీరుప్రవాదాశ్రుభయంతే యస్తు జీవతి ధిక్కృతః ।

మార్గస్సత్పురుషైర్జుష్టః సేవ్యతాం త్యజ్యతాం భయమ్ ॥ 66.24 ॥

శయామహేఽథ నిహతాః పృథివ్యామల్పజీవితాః ।

దుష్ప్రోపం బ్రహ్మలోకం వా ప్రాప్నుమో యుధి సూదితాః ॥ 66.25 ॥

సంప్రాప్నుయామః కీర్తిం వా నిహత్వా శత్రుమాహవే ।

జీవితం వీరలోకస్య మోక్ష్యామో వసు వానరాః ॥ 66.26 ॥

న కుంభకర్ణః కాకుత్స్థం దృష్ట్వా జీవన్ గమిష్యతి ।

దీప్యమానమివాసాద్యో పతంగో జ్వలనం యథా ॥ 66.27 ॥

పలాయనేన చోద్దిష్టాః ప్రాణాన్ రక్షామహే వయమ్ ।

ఏకేన బహవో భగ్నాః యశో నాశం గమిష్యతి ॥ 66.28 ॥

ఏవం బ్రువాణం తం శూరమ్ అంగదం కనకాంగదమ్ ।

ద్రవమాణాస్తతో వాక్యమ్ ఊచుశ్చారవిగర్హితమ్ ॥ 66.29 ॥

కృతం నః కదనం ఘోరం కుంభకర్ణేన రక్షసా ।

న స్థానకాలో గచ్ఛామః దయితం జీవితం హి నః ॥ 66.30 ॥

వితావదుక్త్యా వచనం సర్వే తే భేజిరే దిశః ।

భీమం భీమాక్షమాయాంతం దృష్ట్వా వానరయూథపాః ॥ 66.31 ॥

ద్రవమాణాస్తు తే వీరాః అంగదేన వలీముఖాః ।

సాంత్యైశ్చైవానుమానైశ్చ తతస్సర్వే నివర్తితాః ॥ 66.32 ॥

ప్రహర్షముపనీతాశ్చ వాలిపుత్రేణ ధీమతా ।

ఆఙ్ఞాప్రతీక్షాస్తస్థుశ్చ సర్వే వానరయూథపాః ॥ 66.33 ॥

ఋషభశరభమైందధూమ్రనీలాః, కుముదసుషేణగవాక్షరంభతారాః ।

ద్వివిదపనసవాయుపుత్రముఖ్యాః, త్వరితతరాభిముఖం రణం ప్రయాతాః॥66.34॥(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాస్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే షట్షష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తషష్ఠితమస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాస్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

తే నివృత్తా మహాకాయాః శ్రుత్వాఽంగదవచస్తదా ।

వైష్ఠికీం బుద్ధిమాసాద్య సర్వే సంగ్రామకాంక్షిణః ॥ 67.1 ॥ (2 సార్లు)

సముదీరితవీర్యాశ్చ సమారోపితవిక్రమాః ।

పర్యవస్థాపితా వాక్యైః అంగదేన వలీముఖాః ॥ 67.2 ॥

ప్రయాతాశ్చ గతా హర్షం మరణే కృతనిశ్చయాః ।

చక్రుస్సుతుములం యుద్ధం వానరాస్త్యక్తజీవితాః ॥ 67.3 ॥

అథ వృక్షాన్మహాకాయాః సానూని సుమహాంతి చ ।

వానరాస్తూర్ణముద్యమ్య కుంభకర్ణమభిద్రుతాః ॥ 67.4 ॥

స కుంభకర్ణస్సంక్రుద్ధః గదాముద్యమ్య వీర్యవాన్ ।

అర్దయన్ సుమహాకాయః సమంతాద్వ్యాక్షిపద్రిపూన్ ॥ 67.5 ॥

శతాని సప్త చాష్టా చ సహస్రాణి చ వానరాః ।

ప్రకీర్ణాశ్చేరతే భూమౌ కుంభకర్ణేన పోథితాః ॥ 67.6 ॥

షోడశాష్టా చ దశ చ వింశత్త్రింశత్తథైవ చ ।

పరిక్షిప్య చ బాహుభ్యాం ఖాదన్ విపరిధావతి ।

భక్షయన్ భృశసంక్రుద్ధః గరుడః పన్నగానివ ॥ 67.7 ॥

కృచ్ఛేణ చ సమాశ్వస్తాః సంగమ్య చ తతస్తతః ।

వృక్షాద్రిహస్తా హరయః తస్థస్సంగ్రామమూర్ధని ॥ 67.8 ॥

తతః పర్వతముత్పాట్య ద్వివిదః ప్లవగర్షభః ।

దుద్రావ గిరిశృంగాభం విలంబ ఇవ తోయదః ॥ 67.9 ॥

తం సముత్పత్య చిక్షేప కుంభకర్ణస్య వానరః ।

తమప్రాప్తో మహాకాయం తస్య సైన్యేఽపతత్తదా ॥ 67.10 ॥

మమర్దాశ్వాన్ గజాంశ్చాపి రథాంశ్చైవ నగోత్తమః ।

తాని చాన్యాని రక్షాంసి పునశ్చాన్యద్గిరేశ్శిరః ॥ 67.11 ॥

తచ్ఛైలశృంగాభిహతం హతాశ్వం హతసారథి ।

రక్షసాం రుధిరక్లిన్నం బభూవాయోధనం మహత్ ॥ 67.12 ॥

రథినో వానరేంద్రాణాం శరైః కాలాంతకోపమైః ।

శిరాంసి నదతాం జప్రళః సహసా భీమనిస్పనాః ॥ 67.13 ॥

వానరాశ్చ మహాత్మానః సముత్పాట్య మహాద్రుమాన్ ।

రథానశ్వాన్ గజానుష్ట్రాన్ రాక్షసానభ్యసూదయన్ ॥ 67.14 ॥

హనూమాన్ శైలశృంగాణి వృక్షాంశ్చ వివిధాన్ బహూన్ ।

వవర్ష కుంభకర్ణస్య శిరస్యంబరమాస్థితః ॥ 67.15 ॥

తాని పర్వతశృంగాణి శూలేన స బిభేద హ ।

బభంజ వృక్షవర్షం చ కుంభకర్ణో మహాబలః ॥ 67.16 ॥

తతో హరీణాం తదనీకముగ్రం, దుద్రావ శూలం నిశితం ప్రగృహ్య ।

తస్థా తతోఽస్యాపతతః పురస్తాత్, మహీధరాగ్రం హనూమాన్ ప్రగృహ్య ॥ 67.17 ॥

స కుంభకర్ణం కుపితో జఘాన, వేగేన శైలోత్తమభీమకాయమ్ ।

స చుక్షుభే తేన తదాఽభిభూతః, మేదార్థగాత్రో రుధిరావసిక్తః ॥ 67.18 ॥

స శూలమావిధ్య తడిత్రృకాశం, గిరిం యథా ప్రజ్వలితాగ్రశృంగామ్ ।

బాహ్వాంతరే మారుతిమాజఘాన, గుహోఽచలం క్రౌంచమివోగ్రశక్త్యా ॥ 67.19 ॥

స శూలనిర్భిన్నమహాభుజాంతరః, ప్రవిహ్వలశ్శోణితముద్వమన్ ముఖాత్ ।

ననాద భీమం హనుమాన్ మహాహవే, యుగాంతమేఘస్తనితస్వనోపమమ్ ॥ 67.20 ॥

తతో వినేదుస్సహసా ప్రహృష్టాః, రక్షోగణాస్తం వ్యథితం సమీక్ష్య ।

ప్లవంగమాస్తు వ్యథితా భయార్తాః, ప్రదుద్రువుస్సంయతి కుంభకర్ణాత్ ॥ 67.21 ॥

తతస్తు నీలో బలవాన్ పర్యవస్థాపయన్బలమ్ ।

ప్రవిచిక్షేప శైలాగ్రం కుంభకర్ణాయ ధీమతే ॥ 67.22 ॥

తమాపతంతం సంప్రేక్ష్య ముష్టినాఽభిజఘాన హా ।
ముష్టిప్రహారాభిహతం తచ్చైలాగ్రం వ్యశీర్యత ॥ 67.23 ॥

సవిస్ఫులింగం సజ్వాలం నిపసాత మహీతలే ।
ఋషభశ్శరభో నీలః గవాక్షో గంధమాదనః ॥ 67.24 ॥

పంచ వానరశార్దూలాః కుంభకర్ణముపాద్రవన్ ॥ 67.25 ॥

శైలైర్వృక్షైస్తలైః పాదైః ముష్టిభిశ్చ మహాబలాః ।
కుంభకర్ణం మహాకాయం సర్వతోఽభిప్రదుద్రువుః ॥ 67.26 ॥

స్పర్శానివ ప్రహారాన్స్తాన్ వేదయానో న వివ్యథే ।
ఋషభం తు మహావేగం బాహుభ్యాం పరిషస్వజే ॥ 67.27 ॥

కుంభకర్ణభుజాభ్యాం తు పీడితో వానరర్షభః ।
నిపసాతర్షభో భీమః ప్రముఖాద్వాంతశోణితః ॥ 67.28 ॥

ముష్టినా శరభం హత్వా జానునా నీలమాహవే ।
ఆజఘాన గవాక్షం తు తలేనేంద్రరిపుస్తదా ॥ 67.29 ॥

పాదేనాభ్యహనత్క్రుద్ధః తరసా గంధమాదనమ్ ।
దత్తప్రహారవ్యథితాః ముముహుశ్శోణితోక్షితాః ॥ 67.30 ॥

నిపేతుస్తే తు మేదిన్యాం నికృత్తా ఇవ కింశుకాః ।
తేషు వానరముఖ్యేషు పతితేషు మహాత్మసు ।
వానరాణాం సహస్రాణి కుంభకర్ణం ప్రదుద్రువుః ॥ 67.31 ॥

తం శైలమివ శైలాభాః సర్వే తే ప్లవగర్షభాః ।
సమారుహ్య సముత్పద్య దదంశుశ్చ మహాబలాః ॥ 67.32 ॥

తం నఖైర్దశనైశ్చాపి ముష్టిభిర్జానుభిస్తథా ।
కుంభకర్ణం మహాకాయం తే జఘ్నుః ప్లవగర్షభాః ॥ 67.33 ॥

స వానరసహస్రైస్తైః ఆచితః పర్వతోపమః ।
రరాజ రాక్షసవ్యాఘ్రుః గిరిరాత్మరుహైరివ ॥ 67.34 ॥

బాహుభ్యాం వానరాన్ సర్వాన్ ప్రగృహ్య సుమహాబలః ।
భక్షయామాస సంక్రుద్ధః గరుడః పన్నగానివ ॥ 67.35 ॥

ప్రక్షిప్తాః కుంభకర్ణేన వక్త్రే పాతాళసన్నిభే ।
నాసాపుటాభ్యాం నిర్జగ్ముః కర్ణాభ్యాం చైవ వానరాః ॥ 67.36 ॥

భక్షయన్ భృంశసంక్రుద్ధః హరీన్ పర్వతసన్నిభః ।
బభంజ వానరాన్ సర్వాన్ సంక్రుద్ధో రాక్షసోత్తమః ॥ 67.37 ॥

మాంసశోణితసంక్లేదాం భూమిం కుర్వన్ స రాక్షసః ।
 చచార హరిసైన్యేషు కాలాగ్నిరివ మూర్చితః ॥ 67.38 ॥

వజ్రహస్తో యథా శక్రః పాశహస్త ఇవాంతకః ।
 శూలహస్తో బభౌ సంఖ్యే కుంభకర్ణో మహాబలః ॥ 67.39 ॥

యథా శుష్కాన్యరణ్యాని గ్రీష్మే దహతి పావకః ।
 తథా వానరసైన్యాని కుంభకర్ణో వినిర్దహత్ ॥ 67.40 ॥

తతస్తే వధ్యమానాస్తు హతయూథా వినాయకాః ।
 వానరా భయసంవిగ్నాః వినేదుర్విస్వరం భృశమ్ ॥ 67.41 ॥

అనేకశో వధ్యమానాః కుంభకర్ణేన వానరాః ।
 రాఘవం శరణం జగ్ముః వ్యథితాః ఖిన్నచేతసః ॥ 67.42 ॥

ప్రభగ్నాన్ వానరాన్ దృష్ట్వా వజ్రహస్త సుతాత్మజః ।
 అభ్యధావత వేగేన కుంభకర్ణం మహాహవే ॥ 67.43 ॥

శైలశృంగం మహద్భుహ్యా వినదంశ్చ ముహుర్ముహుః ।
 త్రాసయన్ రాక్షసాన్ సర్వాన్ కుంభకర్ణ పదానుగాన్ ॥ 67.44 ॥

చిక్షేప శైలశిఖరం కుంభకర్ణస్య మూర్ధని ।
 స తేనాభిహతోఽత్యర్థం గిరిశృంగేణ మూర్ధని ॥ 67.45 ॥

కుంభకర్ణః ప్రజజ్వాల కోపేన మహతా తదా ।
 సోఽభ్యధావత వేగేన వాలిపుత్రమమర్షణః ॥ 67.46 ॥

కుంభకర్ణో మహానాదః త్రాసయన్ సర్వవానరాన్ ।
 శూలం ససర్జ వై రోషాత్ అంగదే స మహాబలః ॥ 67.47 ॥

తమాపతంతం బుద్ధ్వా తు యుద్ధమార్గవిశారదః ।
 లాఘవాన్మోచయామాస బలవాన్వానరర్షభః ॥ 67.48 ॥

ఉత్పత్య చైనం సహసా తలేనోరస్యతాడయత్ ।
 స తేనాభిహతః కోపాత్ ప్రముమోహోచలోపమః ॥ 67.49 ॥

స లబ్ధసంజ్ఞో బలవాన్ ముష్టిమావర్త్య రాక్షసః ।
 అపహాసేన చిక్షేప విసంజ్ఞస్స పపాత హ ॥ 67.50 ॥

తస్మిన్ ప్లవగశార్దూలే విసంజ్ఞే పతితే భువి ।
 తచ్ఛూలం సముపాదాయ సుగ్రీవమభిదుద్రువే ॥ 67.51 ॥

తమాపతంతం సంప్రేక్ష్య కుంభకర్ణం మహాబలమ్ ।
 ఉత్పాత తదా వీరః సుగ్రీవో వానరాధిపః ॥ 67.52 ॥

పర్వతాగ్రం సముత్క్లిప్య సమావిధ్య మహాకపిః ।

అభిదుద్రావ వేగేన కుంభకర్ణం మహాబలమ్ ॥ 67.53 ॥

తమాపతతం సంప్రేక్ష్య కుంభకర్ణః ప్లవంగమమ్ ।

తస్థౌ వికృతసర్వాంగః వానరేంద్రసమున్ముఖః ॥ 67.54 ॥

కపిశోణితదిగ్ధాంగం భక్షయంతం ప్లవంగమాన్ ।

కుంభకర్ణం స్థితం దృష్ట్వా సుగ్రీవో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 67.55 ॥

పాతితాశ్చ త్వయా వీరాః కృతం కర్మ సుదుష్కరమ్ ।

భక్షితాని చ సైన్యాని ప్రాప్తం తే పరమం యశః ॥ 67.56 ॥

త్యజ తద్వానరానీకం ప్రాకృతైః కిం కరిష్యసి ।

సహస్రైకనిపాతం మే పర్వతస్యాస్య రాక్షస ॥ 67.57 ॥

తద్వాక్యం హరిరాజస్య సత్త్వధైర్యసమన్వితమ్ ।

శ్రుత్వా రాక్షసశార్దూలః కుంభకర్ణోఽబ్రవీద్వచః ॥ 67.58 ॥

ప్రజాపతేస్తు పౌత్రస్త్వం తథైవర్షరజస్సుతః ।

శ్రుతపౌరుషసంపన్నః కస్మాద్గర్జసి వానర ॥ 67.59 ॥

స కుంభకర్ణస్య వచో నిశమ్య, వ్యావిధ్య శైలం సహసా ముమోచ ।

తేనాజఘానోరసి కుంభకర్ణం, శైలేన వజ్రాశనిసన్నిభేన ॥ 67.60 ॥

తచ్చైలశృంగం సహసా విశీర్ణం, భుజాంతరే తస్య తదా విశాలే ।

తతో విషేదుస్సహసా ప్లవంగాః, రక్షోగణాశ్చాపి ముదా వినేదుః ॥ 67.61 ॥

స శైలశృంగాభిహతశ్చకోప, ననాద కోపాచ్చ వివృత్య వక్త్రమ్ ।

వ్యావిధ్య శూలం చ తడిత్రుకాశం, చిక్షేప హర్యుక్షపతేర్వధాయ ॥ 67.62 ॥

తత్ కుంభకర్ణస్య భుజప్రవిద్ధం, శూలం శితం కాంచనధామజుష్టమ్ ।

క్షిప్రం సముత్పత్య నిగృహ్య దోర్భ్యాం, బభంజ వేగేన సుతోఽనిలస్య ॥ 67.63 ॥

కృతం భారసహస్రస్య శూలం కాలాయసం మహత్ ।

బభంజ జానున్యారోప్య ప్రహృష్టః ప్లవగర్షభః ॥ 67.64 ॥

శూలం భగ్నం హనూమతా దృష్ట్వా వానరవాహినీ ।

హృష్టా ననాద బహుశః సర్వతశ్చాపి దుద్రువే ॥ 67.65 ॥

సింహనాదం చ తే చక్రుః ప్రహృష్టా వనగోచరాః ।

మారుతిం పూజయాంచక్రుః దృష్ట్వా శూలం తథా గతమ్ ॥ 67.66 ॥

స తత్తదా భగ్నమవేక్ష్య శూలం, చుకోప రక్షోధిపతిర్మహాత్మా ।

ఉత్పాట్య లంకామలయాత్పశృంగం, జఘాన సుగ్రీవముపేత్య తేన ॥ 67.67 ॥

స శైలశృంగాభిహతో విసంజ్ఞః, పసాత భూమౌ యుధి వానరేంద్రః ।

తం ప్రేక్ష్య భూమౌ పతితం విసంజ్ఞం, నేదుః ప్రహృష్టాస్త్వథ యాతుధానాః ॥ 67.68 ॥

తమభ్యుపేత్యాద్భుతఘోరవీర్యం, స కుంభకర్ణో యుధి వానరేంద్రమ్ ।

జహార సుగ్రీవమభిప్రగృహ్య, యథాఽనిలో మేఘమతిప్రచండః ॥ 67.69 ॥

స తం మహామేఘనికాశరూపమ్, ఉత్పాట్య గచ్ఛన్ యుధి కుంభకర్ణః ।

రరాజ మేరుప్రతిమానరూపః, మేరుర్యథాఽభ్యుచ్చితఘోరశృంగః ॥ 67.70 ॥

తతస్తముత్పాట్య జగామ వీరః, సంస్తాయమానో యుధి రాక్షసేంద్రైః ।

శృణ్వన్నినాదం త్రిదశాలయానాం, ప్లవంగరాజగ్రహవిస్మితానామ్ ॥ 67.71 ॥

తతస్తమాదాయ తదా స మేనే, హరీంద్రమింద్రోపమమింద్రవీర్యః ।

అస్మిన్ హృతే సర్వమిదం హృతం స్యాత్, సరాఘవం సైన్యమితీంద్రశత్రుః ॥ 67.72 ॥

విద్రుతాం వాహినీం దృష్ట్వా వానరాణాం తతస్తతః ।

కుంభకర్ణేన సుగ్రీవం గృహీతం చాపి వానరమ్ ॥ 67.73 ॥

హనూమాంశ్చింతయామాస మతిమాన్మారుతాత్మజః ।

ఏవం గృహీతే సుగ్రీవే కిం కర్తవ్యం మయా భవేత్ ॥ 67.74 ॥

యద్వై న్యాయ్యం మయా కర్తుం తత్కరిష్యామి సర్వథా ।

భూత్వా పర్వతసంకాశః నాశయిష్యామి రాక్షసమ్ ॥ 67.75 ॥

మయా హతే సంయతి కుంభకర్ణే, మహాబలే ముష్టివికీర్ణదేహే ।

విమోచితే వానరపార్థివే చ, భవంతు హృష్టాః ప్లవగాస్సమస్తాః ॥ 67.76 ॥

అథవా స్వయమప్యేషః మోక్షం ప్రాప్స్యతి పార్థివః ।

గృహీతోఽయం యది భవేత్ త్రిదశైస్సాసురోరగైః ॥ 67.77 ॥

మన్యే న తావదాత్మానం బుధ్యతే వానరాధిపః ।

శైలప్రహారాభిహతః కుంభకర్ణేన సంయుగే ॥ 67.78 ॥

అయం ముహూర్తాత్సుగ్రీవః లబ్ధసంజ్ఞో మహాహవే ।

ఆత్మనో వానరాణాం చ యత్పథ్యం తత్కరిష్యతి ॥ 67.79 ॥

మయా తు మోక్షితస్యాస్య సుగ్రీవస్య మహాత్మనః ।

అప్రీతిశ్చ భవేత్కష్టా కీర్తినాశశ్చ శాశ్వతః ॥ 67.80 ॥

తస్మాన్మహూర్తం కాంక్షిష్యే విక్రమం పార్థివస్య తు ।

భిన్నం చ వానరానీకం తావదాశ్వాసయామ్యహమ్ ॥ 67.81 ॥

ఇత్యేవం చింతయిత్వా తు హనూమాన్మారుతాత్మజః ।

భూయస్సంస్తంభయామాస వానరాణాం మహాచమూమ్ ॥ 67.82 ॥

స కుంభకర్ణోఽథ వివేశ లంకాం, స్ఫురంతమాదాయ మహాకపిం తమ్ ।

విమానచర్యాగృహగోపురస్థైః, పుష్పాగ్ర్యవర్షైరవకీర్యమాణః ॥ 67.83 ॥

లాజగంధోదవర్షైస్తు సిచ్యమానశ్శనైశ్శనైః ।

రాజమార్గస్య శీతత్వాత్ సంజ్ఞామాప మహాబలః ॥ 67.84 ॥

తతస్స సంజ్ఞాముపలభ్య కృచ్ఛాత్, బలీయసస్తస్య భుజాంతరస్థః ।

అవేక్షమాణః పురరాజమార్గం, విచింతయామాస ముహుర్మహాత్మా ॥ 67.85 ॥

ఏవం గృహీతేన కథం ను నామ, శక్యం మయా సంప్రతి కర్తుమద్య ।

తథా కరిష్యామి యథా హరీణాం, భవిష్యతీష్టం చ హితం చ కార్యమ్ ॥ 67.86 ॥

తతః కరాగ్రైస్సహసా సమేత్య, రాజా హరీణామమరేంద్రశత్రుమ్ ।

ఖరైశ్చ కర్ణౌ దశనైశ్చ నాసాం, దదంశ పార్శ్వేషు చ కుంభకర్ణమ్ ॥ 67.87 ॥

స కుంభకర్ణో హృతకర్ణనాసః, విదారితస్తేన విమర్దితశ్చ ।

రోషాభిభూతః క్షతజార్ద్రగాత్రః, సుగ్రీవమావిధ్య పిపేష భూమౌ ॥ 67.88 ॥

స భూతలే భీమబలాభిపిష్టః, సురారిభిస్తైరభిహన్యమానః ।

జగామ ఖం వేగవదభ్యుపేత్య, పునశ్చ రామేణ సమాజగామ ॥ 67.89 ॥

కర్ణనాసావిహీనస్తు కుంభకర్ణో మహాబలః ।

రరాజ శోణితైస్సిక్తః గిరిః ప్రస్రవణైరివ ॥ 67.90 ॥

శోణితార్ద్రో మహాకాయః రాక్షసో భీమవిక్రమః ।

యుద్ధాయాభిముఖో భూయః మనశ్చక్రే మహాబలః ॥ 67.91 ॥

అమర్షాచ్ఛోణితోద్గారీ శుశుభే రావణానుజః ।

నీలాంజనచయప్రఖ్యః ససంధ్య ఇవ తోయదః ॥ 67.92 ॥

గతే తు తస్మిన్ సురరాజశత్రుః, క్రోధాత్ప్రదుద్రావ రణాయ భూయః ।

అనాయుధోఽస్మీతి విచింత్య రౌద్రః, ఘోరం తదా ముద్గరమాససాద ॥ 67.93 ॥

తతస్స పుర్యాస్సహసా మహాజాః, నిష్క్రమ్య తద్వానరసైన్యముగ్రమ్ ।

బభక్ష రక్షో యుధి కుంభకర్ణః, ప్రజా యుగాంతాగ్నిరివ ప్రదీప్తః ॥ 67.94 ॥

ఋభుక్షితశ్శోణితమాంసగృధ్నుః, ప్రవిశ్య తద్వానరసైన్యముగ్రమ్ ।

చఖాద రక్షాంసి హరీన్ పిశాచాన్, ఋక్షాంశ్చ మోహోద్యుధి కుంభకర్ణః ॥ 67.95 ॥

యథైవ మృత్యుర్హరతే యుగాంతే, స భక్షయామాస హరీంశ్చ ముఖ్యాన్ ॥ 67.96 ॥

ఏకం ద్వే త్రీన్ బహూన్ క్రుద్ధః వానరాన్ సహ రాక్షసైః ।

సమాదాయైకహస్తేన ప్రచిక్షేప త్వరస్మృభే ॥ 67.97 ॥

సంప్రప్రవంస్తదా మేదః శోణితం చ మహాబలః ।

వధ్యమానో నగేంద్రాగ్రైః భక్షయామాస వానరాన్ ॥ 67.98 ॥

తే భక్ష్వమాణా హరయః రామం జగ్ముస్తదా గతిమ్ || 67.99 ||

కుంభకర్ణో భృశం క్రుద్ధః కపీన్ ఖాదన్ ప్రధావతి || 67.100 ||

శతాని సప్త చాష్టా చ వింశత్త్రింశత్తథైవ చ |

సంపరిష్ప్వజ్య బాహుభ్యాం ఖాదన్విపరిధావతి || 67.101 ||

తస్మిన్ కాలే సుమిత్రాయాః పుత్రః పరబలార్దనః |

చకార లక్ష్మణః క్రుద్ధః యుద్ధం పరపురంజయః || 67.102 ||

స కుంభకర్ణస్య శరాన్ శరీరే సప్త వీర్యవాన్ |

నిచఖానాదదే బాణాన్ విససర్జ చ లక్ష్మణః || 67.103 ||

అతిక్రమ్య చ సౌమిత్రం కుంభకర్ణో మహాబలః |

రామమేవాభిదుద్రావ దారయన్నివ మేదినీమ్ || 67.104 ||

అథ దాశరథీ రామః రాద్రమస్త్రం ప్రయోజయన్ |

కుంభకర్ణస్య హృదయే ససర్జ నిశితాన్ శరాన్ || 67.105 ||

తస్య రామేణ విద్ధస్య సహసౌభిప్రధావతః |

అంగారమిత్రాః క్రుద్ధస్య ముఖాన్నిశ్చేరురర్చిషః || 67.106 ||

రామాస్త్రవిద్ధో ఘోరం వై నదన్ రాక్షసపుంగవః |

అభ్యధావత సంక్రుద్ధః హరీన్ విద్రావయన్ రణే || 67.107 ||

తస్యోరసి నిమగ్నాశ్చ శరా బర్హిణవాససః |

హస్తాచ్ఛాపి పరిభ్రష్టా పసాతోర్వ్యాం మహాగదా |

ఆయుధాని చ సర్వాణి విప్రాకీర్యంత భూతలే || 67.108 ||

స నిరాయుధమాత్మానం యదా మేనే మహాబలః |

ముష్టిభ్యాం చరణాభ్యాం చ చకార కదనం మహత్ || 67.109 ||

స బాణైరతివిద్ధాంగః క్షతజేన సముక్షితః |

రుధిరం ప్రతిసుప్రావ గిరిః ప్రప్రవణం యథా || 67.110 ||

స తీవ్రేణ చ కోపేన రుధిరేణ చ మూర్ఛితః |

వానరాన్ రాక్షసాన్పక్షాన్ ఖాదన్ విపరిధావతి || 67.111 ||

అథ శృంగం సమావిధ్య భీమం భీమపరాక్రమః |

చిక్షేప రామముద్దిశ్య బలవానంతకోపమః || 67.112 ||

అప్రాప్తమంతరా రామః సప్తభిస్తైరజిహ్మగైః |

శరైః కాంచనచిత్రాంగైః చిచ్ఛేద పురుషర్షభః || 67.113 ||

తన్నేరుశిఖరాకారం ద్యోతమానమివ శ్రియా |

ద్వే శతే వానరేంద్రాణాం పతమానమపాతయత్ || 67.114 ||

తస్మిన్ కాలే స ధర్మాత్మా లక్షణో వాక్యమబ్రవీత్ ।
 కుంభకర్ణవధే యుక్తః యోగాన్ పరిమృశన్ బహూన్ ॥ 67.115 ॥
 వైవాయం వానరాన్రాజన్ నాపి జానాతి రాక్షసాన్ ।
 మత్తశ్శోణితగంధేన స్వాన్ పరాంశ్చైవ ఖాదతి ॥ 67.116 ॥
 సాధ్యేనమధిరోహంతు సర్వే తే వానరర్షభాః ।
 యూథపాశ్చ యథా ముఖ్యాః తిష్ఠంత్యస్య సమంతతః ॥ 67.117 ॥
 అప్యయం దుర్మతిః కాలే గురుభారప్రపీడితః ।
 ప్రపతన్ రాక్షసో భూమౌ నాన్యాన్ హన్యాత్ ప్లవంగమాన్ ॥ 67.118 ॥
 తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రాజపుత్రస్య ధీమతః ।
 తే సమారురుహుర్చ్ఛ్వాః కుంభకర్ణం ప్లవంగమాః ॥ 67.119 ॥
 కుంభకర్ణస్తు సంక్రుద్ధః సమారూఢః ప్లవంగమైః ।
 వ్యధూనయత్తాన్ వేగేన దుష్టహస్తీవ హస్తిపాన్ ॥ 67.120 ॥
 తాన్ దృష్ట్వా నిర్బుతాన్ రామః దుష్టోఽయమితి రాక్షసః ।
 సముత్పాత వేగేన ధనురుత్తమమాదదే ॥ 67.121 ॥
 క్రోధతామ్రేక్షణో వీరః నిర్దహన్నివ చక్షుషా ॥
 రాఘవో రాక్షసం రోషాత్ అభిదుద్రావ వేగితః ।
 యూథపాన్ హర్షయన్ సర్వాన్ కుంభకర్ణభయార్దితాన్ ॥ 67.122 ॥
 స చాపమాదాయ భుజంగకల్పం, దృఢజ్యముగ్రం తపనీయచిత్రమ్ ।
 హరీన్ సమాశ్వాస్య సముత్పాత, రామో నిబద్ధోత్తమతూణబాణః ॥ 67.123 ॥
 స వానరగణైస్తైస్తు వృతః పరమదుర్జయః ।
 లక్ష్మణానుచరో రామః సంప్రతస్థే మహాబలః ॥ 67.124 ॥
 స దదర్శ మహాత్మానం కిరీటినమరిందమమ్ ।
 శోణితాఘ్రతసర్వాంగం కుంభకర్ణం మహాబలమ్ ॥ 67.125 ॥
 సర్వాన్ సమభిధావంతం యథా రుష్టం దిశాగజమ్ ।
 మార్గమాణం హరీన్ క్రుద్ధం రాక్షసైః పరివారితమ్ ॥ 67.126 ॥
 వింధ్యమందరసంకాశం కాంచనాంగదభూషణమ్ ।
 స్రవంతం రుధిరం వక్త్రాత్ వర్షమేఘమివోత్థితమ్ ॥ 67.127 ॥
 జిహ్వయా పరిలిహ్యంతం శోణితం శోణితేక్షణమ్ ।
 మృద్నంతం వానరానీకం కాలాంతకయమోపమమ్ ॥ 67.128 ॥
 తం దృష్ట్వా రాక్షసశ్రేష్ఠం స్రదీప్తానలవర్చసమ్ ।
 విస్ఫారయామాస తదా కార్ముకం పురుషర్షభః ॥ 67.129 ॥

స తస్య చాపనిర్ఘోషాత్ కుపితో రాక్షసర్షభః ।

అమృష్యమాణస్తం ఘోషమ్ అభిదుద్రావ రాఘవమ్ ॥ 67.130 ॥

తతస్తు వాతోద్ధతమేఘకల్పం, భుజంగరాజోత్తమభోగబాహుమ్ ।

తమాపతంతం ధరణీధరాభమ్, ఉవాచ రామో యుధి కుంభకర్ణమ్ ॥ 67.131 ॥

ఆగచ్ఛ రక్షోధిప మా విషాదమ్, అవస్థితోఽహం ప్రగృహీతచాపః ।

అవేహి మాం శక్రసపత్న రామం, మయా ముహూర్తాద్భవితా విచేతాః ॥ 67.132 ॥

రామోఽయమితి విజ్ఞాయ జహాస వికృతస్వనమ్ ।

అభ్యధావత సంక్రుద్ధః హరీన్ విద్రావయన్ రణే ॥ 67.133 ॥

పాతయన్నివ సర్వేషాం హృదయాని వనాకసామ్ ॥ 67.134 ॥

ప్రహస్య వికృతం భీమం స మేఘస్తనితోపమమ్ ।

కుంభకర్ణో మహాతేజాః రాఘవం వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 67.135 ॥

నాహం విరాధో విజ్ఞేయః న కబంధః ఖరో న చ ।

న వాలీ న చ మారీచః కుంభకర్ణోఽహమాగతః ॥ 67.136 ॥

పశ్య మే ముద్గరం ఘోరం సర్వకాలాయసం మహత్ ।

అనేన నిర్జితా దేవాః దానవాశ్చ పురా మయా ॥ 67.137 ॥

వికర్ణనాస ఇతి మాం నావజ్ఞాతుం త్వమర్హసి ।

స్వల్పాఽపి హి న మే పీడా కర్ణనాసావినాశనాత్ ॥ 67.138 ॥

దర్శయేక్ష్యాకుశార్దూల వీర్యం గాత్రేషు మే లఘు ।

తతస్త్వాం భక్షయిష్యామి దృష్టపౌరుషవిక్రమమ్ ॥ 67.139 ॥

స కుంభకర్ణస్య వచో నిశమ్య, రామః సుపుంఖాన్ విససర్జ బాణాన్ ।

తైరాహతో వజ్రసమగ్రవేగైః, న చుక్షుభే న వ్యథతే సురారిః ॥ 67.140 ॥

యైస్సాయకైస్సాలవరా నికృత్వా, వాలీ హతో వానరపుంగవశ్చ ।

తే కుంభకర్ణస్య తదా శరీరే, వజ్రోపమా న వ్యథయాంప్రచక్రుః ॥ 67.141 ॥

స వారిధారా ఇవ సాయకాంస్తాన్, పిబన్ శరీరేణ మహేంద్రశత్రుః ।

జఘాన రామస్య శరప్రవేగం, వ్యావిధ్య తం ముద్గరముగ్రవేగమ్ ॥ 67.142 ॥

తతస్తు రక్షః క్షతజానులిప్తం, విత్రాసనం దేవ మహాచమూనామ్ ।

వివ్యాధ తం ముద్గరముగ్రవేగం, విద్రావయామాస చమూం హరీణామ్ ॥ 67.143 ॥

వాయవ్యమాదాయ తతో వరాస్తం, రామః ప్రచిక్షేప నిశాచరాయ ।

సముద్గరం తేన జఘాన బాహుం, స కృత్తబాహుస్తుములం ననాద ॥ 67.144 ॥

స తస్య బాహుర్గిరిశృంగకల్పః, సముద్గరో రాఘవబాణకృత్తః ।

పపాత తస్మిన్ హారిరాజసైన్యే, జఘాన తాం వానరవాహినీం చ ॥ 67.145 ॥

తే వానరా భగ్నుహతావశేషాః, పర్యంతమాశ్రిత్య తదా విషణ్ణాః ।
 ప్రవేపితాంగం దదృశుస్సుఘోరం, నరేంద్రరక్షోధిపసన్నిపాతమ్ ॥ 67.146 ॥
 స కుంభకర్ణోఽస్త్ర నికృత్తబాహుః, మహాన్నికృత్తాగ్ర ఇవాచలేంద్రః ।
 ఉత్పాటయామాస కరేణ వృక్షం, తతోఽభిదుద్రావ రణే నరేంద్రమ్ ॥ 67.147 ॥
 స తస్య బాహుం సహసాలవృక్షం, సముద్యతం పన్నగభోగకల్పమ్ ।
 ఐంద్రాస్త్రయుక్తేన జఘాన రామః, బాణేన జాంబూనదచిత్రితేన ॥ 67.148 ॥
 స కుంభకర్ణస్య భుజో నికృత్తః, పపాత భూమౌ గిరిసన్నికాశః ।
 వివేష్టమానోఽభిజఘాన వృక్షాన్, శైలాన్ శిలా వానరరాక్షసాంశ్చ ॥ 67.149 ॥
 తం చిన్నబాహుం సమవేక్ష్య రామః, సమాపతంతం సహసా నదంతమ్ ।
 ద్వావర్ణచంద్రౌ నిశితౌ ప్రగృహ్య, చిచ్ఛేద పాదౌ యుధి రాక్షసస్య ॥ 67.150 ॥
 తౌ తస్య పాదౌ ప్రదిశో దిశశ్చ, గిరీన్ గుహాశ్చైవ మహార్ణవం చ ।
 లంకాం చ సేనాం కపిరాక్షసానాం, వినాదయంతౌ వినిపేతతుశ్చ ॥ 67.151 ॥
 నికృత్తబాహుర్వినికృత్తపాదః, విదార్య వక్త్రం వడవాముఖాభమ్ ।
 దుద్రావ రామం సహసాఽభిగర్జన్, రాహుర్యథా చంద్రమివాంతరిక్షే ॥ 67.152 ॥
 అపూరయత్తస్య ముఖం శితాగ్రైః, రామశ్చరైర్లేమపినద్దపుంఖైః ।
 స పూర్ణవక్త్రో న శశాక వక్తుం, చుకూజ కృచ్ఛేణ ముమోహ చాపి ॥ 67.153 ॥
 అథాదదే సూర్యమరీచికల్పం, స బ్రహ్మాదండాంతకకాలకల్పమ్ ।
 అరిష్టమైంద్రం నిశితం సుపుంఖం, రామశ్చరం మారుతతుల్యవేగమ్ ॥ 67.154 ॥
 తం వజ్రజాంబూనదచారుపుంఖం, ప్రదీప్తసూర్యజ్వలనప్రకాశమ్ ।
 మహేంద్రవజ్రాశనితుల్యవేగం, రామః ప్రచిక్షేప నిశాచరాయ ॥ 67.155 ॥
 స సాయకో రాఘవబాహుచోదితః, దిశస్స్వభాసా దశ సంప్రకాశయన్ ।
 స ధూమవైశ్వానరదీప్తదర్శనః, జగామ శక్రాశనివీర్యవిక్రమః ॥ 67.156 ॥
 స తన్మహాపర్వతకూటసన్నిభం, వివృత్తదంష్ట్రం చలచారుకుండలమ్ ।
 చకర్త రక్షోధిపతేశ్శిరస్తథా, యథైవ వృత్రస్య పురా పురందరః ॥ 67.157 ॥
 కుంభకర్ణశిరో భాతి కుండలాలంకృతం మహాత్ ।
 ఆదిత్యేఽభ్యుదితే రాత్రౌ మధ్యస్థ ఇవ చంద్రమాః ॥ 67.158 ॥
 తద్రామబాణాభిహతం పపాత, రక్షశ్శిరః పర్వతసన్నికాశమ్ ।
 బభంజ చర్యాగృహగోపురాణి, ప్రాకారముచ్చం తమపాతయచ్చ ॥ 67.159 ॥
 న్యపతత్కుంభకర్ణోఽథ స్వకాయేన నిపాతయన్ ।
 ప్లవంగమానాం కోట్యశ్చ పరితస్సంప్రధావతామ్ ॥ 67.160 ॥

తచ్చౌతికాయం హిమవత్ప్రకాశం, రక్షస్తతస్తోయనిధౌ పసాత ।

గ్రాహాన్ వరాన్మీనవరాన్ భుజంగాన్, మమర్థ భూమిం చ తదా వివేశ ॥ 67.161 ॥

తస్మిన్ హతే బ్రాహ్మణదేవశత్రౌ, మహాబలే సంయతి కుంభకర్ణే ।

చచాల భూర్భూమిధరాశ్చ సర్వే, హర్షాచ్చ దేవాస్తుములం ప్రణేదుః ॥ 67.162 ॥

తతస్తు దేవర్షిమహర్షిపన్నగాః, సురాశ్చ భూతాని సువర్ణగుహ్యకాః ।

సయక్షగంధర్వగణా నభోగతాః, ప్రహర్షితా రామపరాక్రమేణ ॥ 67.163 ॥

తతస్తు తే తస్య వధేన భూరిణా, మనస్వినో వైర్భృతరాజబాంధవాః ।

వినేదురుచ్చైర్వ్యధితా రఘూత్తమం, హరిం సమీక్ష్యైవ యథా సురార్షితాః ॥ 67.164 ॥

స దేవలోకస్య తమో నిహత్య, సూర్యో యథా రాహుముఖాద్విముక్తః ।

తథా వ్యభాసీద్భువి వానరాఘే, నిహత్య రామో యుధి కుంభకర్ణమ్ ॥ 67.165 ॥

ప్రహర్షమీయుర్భహవస్తు వానరాః, ప్రబుద్ధపద్మప్రతిమైరివాననైః ।

అపూజయన్ రాఘవమిష్టభాగినం, హతే రిపౌ భీమబలే దురాసదే ॥ 67.166 ॥

స కుంభకర్ణం సురసంఘమర్దనం, మహత్పు యుద్ధేషు పరాజితశ్రమమ్ ।

ననంద హత్యా భరతాగ్రజో రణే, మహాసురం వృత్రమివామరాధిపః ॥67.167॥(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే నవ్తషష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే అష్టషష్ఠితమస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

కుంభకర్ణం హతం దృష్ట్వా రాఘవేణ మహాత్మనా ।

రాక్షసా రాక్షసేంద్రాయ రావణాయ న్యవేదయన్ ॥ 68.1 ॥ (2 సార్లు)

రాజన్ స కాలసంకాశః సంయుక్తః కాలకర్మణా ।

విద్రావ్య వానరీం సేనాం భక్షయిత్వా చ వానరాన్ ॥ 68.2 ॥

ప్రతపిత్వా ముహూర్తం చ ప్రశాంతో రామతేజసా ।

కాయేనార్థప్రవిష్టేన సముద్రం భీమదర్శనమ్ ॥ 68.3 ॥

నికృత్తకంఠోరుభుజః విక్షరన్ రుధిరం బహు ।

రుద్ధ్యా ద్వారం శరీరేణ లంకాయాః పర్వతోపమః ॥ 68.4 ॥

కుంభకర్ణస్తవ భ్రాతా కాకుత్స్యశరపీడితః ।

లగండభూతో వికృతః దావద్గ్గ ఇవ ద్రుమః ॥ 68.5 ॥

తం శ్రుత్వా నిహతం సంఖ్యే కుంభకర్ణం మహాబలమ్ ।
రావణ శోకసంతప్తః ముమోచ హ పసాత చ ॥ 68.6 ॥

పితృవ్యం నిహతం దృష్ట్వా దేవాంతకనరాంతకౌ ।
త్రిశిరాశ్చాతికాయశ్చ రురుదుశ్శోకపీడితాః ॥ 68.7 ॥

భ్రాతరం నిహతం దృష్ట్వా రామేణాక్లిష్టకర్మణా ।
మహేలాదరమహాపార్శ్వా శోకాక్రాంతౌ బభూవతుః ॥ 68.8 ॥

తతః కృచ్ఛాత్సమాసాద్య సంజ్ఞాం రాక్షసపుంగవః ।
కుంభకర్ణవధాద్దీనః విలలాప స రావణః ॥ 68.9 ॥

హా వీర రిపుదర్పఘ్న కుంభకర్ణ మహాబల ।
త్వం మాం విహాయ వై దైవాత్ యాతోఽసి యమసాదనమ్ ॥ 68.10 ॥

మమ శల్యమనుద్భృత్య బాంధవానాం మహాబల ।
శత్రుసైన్యం ప్రతాప్యైకః త్వం మాం సంత్యజ్య గచ్ఛసి ॥ 68.11 ॥

ఇదానీం ఖల్వహం నాస్మి యస్య మే దక్షిణో భుజః ।
పతితో యం సమాశ్రిత్య న బిభేమి సురాసురాత్ ॥ 68.12 ॥

కథ మేవంవిధో వీరః దేవదానవదర్పహా ।
కాలాగ్నిరుద్రప్రతిమః రణే రామేణ వై హతః ॥ 68.13 ॥

యస్య తే వజ్రనిష్పేషః న కుర్యాద్వ్యసనం సదా ।
స కథం రామబాణార్తుః ప్రసుప్తోఽసి మహీతలే ॥ 68.14 ॥

ఏతే దేవగణాస్సార్థమ్ ఋషిభిర్గగనే స్థితాః ।
నిహతం త్వాం రణే దృష్ట్వా నినదంతి ప్రహర్షితాః ॥ 68.15 ॥

ధ్రువమద్వైవ సంహృష్టాః లబ్ధలక్షాః ప్లవంగమాః ।
ఆరోక్ష్యంతి హి దుర్గాణి లంకాద్వారాణి సర్వశః ॥ 68.16 ॥

రాజ్యేన నాస్తి మే కార్యం కిం కరిష్యామి సీతయా ।
కుంభకర్ణవిహీనస్య జీవితే నాస్తి మే రతిః ॥ 68.17 ॥

యద్యహం భ్రాతృహంతారం న హన్మి యుధి రాఘవమ్ ।
నను మే మరణం శ్రేయః న చేదం వ్యర్థజీవితమ్ ॥ 68.18 ॥

అద్వైవ తం గమిష్యామి దేశం యత్రానుజో మమ ।
న హి భ్రాతృన్ సముత్సృజ్య క్షణం జీవితముత్సహే ॥ 68.19 ॥

దేవా హి మాం హసిష్యంతి దృష్ట్వా పూర్వాపకారిణమ్ ।
కథమింద్రం జయిష్యామి కుంభకర్ణ హతే త్వయి ॥ 68.20 ॥

తదిదం మామనుప్రాప్తం విభీషణవచశ్చుభమ్ ।

యదజ్ఞానాన్మయా తస్య న గృహీతం మహాత్మనః ॥ 68.21 ॥

విభీషణవచో యావత్ కుంభకర్ణప్రహస్తయోః ।

వినాశోఽయం సముత్పన్నః మాం వ్రీడయతి దారుణః ॥ 68.22 ॥

తస్యాయం కర్మణః ప్రాప్తః విపాకో మమ శోకదః ।

యన్మయా ధార్మికశ్రీమాన్ స నిరస్తో విభీషణః ॥ 68.23 ॥

ఇతి బహువిధమాకులాంతరాత్మా, కృపణమతీవ విలప్య కుంభకర్ణమ్ ।

న్యపతదథ దశాననో భృశార్తః, తమనుజమింద్రరిపుం హతం విదిత్వా॥68.24॥(2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।

భో దశాస్యాన్తకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే అష్టషష్ఠితమస్కర్గః

అథ ఏకోననవ్తతితమస్కర్గః

ఏవం విలపమానస్య రావణస్య దురాత్మనః ।

శ్రుత్వా శోకాభితప్తస్య త్రిశిరా వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 69.1 ॥

శ్రీరామస్తుతిః -

ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః -

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం, స్త్రియశ్చ ముఖ్యాస్సుఖముత్తమం చ ।

శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం, ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీనాసిష్ఠ మహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే ఏకోననవ్తతితమస్కర్గః

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయౌ ।

దారుణం హి తపస్సిద్ధ్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ 1 ॥

మనసైవ ప్రణవ్యైనం, సా తథైవ స్థితా సతీ ।

కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చింతాన్వితాఽభవత్ ॥ 2 ॥

ఆస్మృతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।

అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ 3 ॥

అస్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్మ్యా విశామ్యహం ।
 ప్రాణినాం సహసర్వేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ 4 ॥
 యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।
 క్రమేణ క్షుద్విినాశాయ, క్షుద్విినాశః పరం సుఖమ్ ॥ 5 ॥
 ఇతి సంచింతయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।
 అన్యాయశ్చాస్తథా దృష్ట్వా, స్తనితాభ్రవోపమమ్ ॥ 6 ॥

బ్రహ్మోవాచ -

పుత్రి కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।
 ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ 7 ॥

కర్కట్యువాచ -

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।
 అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్చయసి చేద్వరం ॥ 8 ॥

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

ఏవమస్త్వితి తాముక్త్యా, పునరాహ పితామహః ।
 సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ 9 ॥
 సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।
 దుర్భోజనా దురారంభాః, మూర్ఘా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ 10 ॥
 దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।
 ప్రవిశ్యాఽర్చయం ప్రాణైః, పద్మస్త్రీహాది బాధనాత్ ॥ 11 ॥
 వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।
 సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ 12 ॥
 గుణాన్వితచికిత్సార్థం, మంత్రోఽయం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మోవాచ -

హిమాద్రేరుత్తరే పార్వ్యే, కర్కటి నామ రాక్షసీ ॥ 13 ॥
 విషూచికాఽభిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.

ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,

ఉత్పాదయ ఉత్పాదయ, దూరే కురు స్వాహా.

హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః, చంద్రమండల గతోఽసి స్వాహా । (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।

మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ 14 ॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచింతయేత్ ।
కర్కటీం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్దితాం ॥ 15 ॥

ఆతురం చింతయేచ్ఛంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।
అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రమైః ॥ 16 ॥

సాధకో హి శుచిర్భూత్వా, స్వాచాంతస్సుసమాహితః ।
క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్ఛినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17 ॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః, గగనగసిద్ధగృహీత, సిద్ధమంత్రః ।
గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః, నిజపురమ్, అక్షయమ్, ఆయమ్, ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥ 18 ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీవాసిష్ఠమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిపక్రమణే
విషూచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్కర్ణః**

- అథ క్షమాప్రార్థనా** - యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥
- అథ భగవత్సమర్పణమ్** - కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥
- అథ మంగళమ్** - శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

